

Waar gaan

De meerderheid van de Nederlanders doet eraan: vakantie. In 1997 is 78 procent van de Nederlanders (11,4 miljoen personen) op vakantie geweest. Deze hadden gezamenlijk 11,1 miljoen korte vakanties van minder dan vier overnachtingen en 18,1 miljoen lange vakanties. Voor iets meer dan de helft van de lange vakanties werd een bestemming over de grens opgezocht en de overige 42 procent van de vakanties werd in eigen land doorgebracht. In dit artikel worden de lange vakanties (vier of meer overnachtingen) in binnen en buitenland verder uitgewerkt. Dit gebeurt op basis van het Continu Vakantie Onderzoek (CVO). Het CVO is een gezamenlijk project van het Nederlands Bureau voor Toerisme, het Nederlands Research Instituut voor Recreatie en Toerisme en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

BINNENLAND

De 7,6 miljoen vakanties die in 1997 in eigen land werden doorgebracht (42 procent van alle vakanties) betekende een sterke daling ten opzichte van 1996. Het grote verschil met 1996 was dat vooral de seizoenrecreanten met een eigen vakantiehuisje of stacaravan thuis bleven. Het slechte weer in het voorseizoen en begin van de zomer en de strenge winter is hier waarschijnlijk de oorzaak van. Voor de binnenlandse vakanties ligt de piek duidelijk in de zomer. Gemiddeld duren de vakanties in eigen land 10,6 dagen. In eigen land is strand en bos favoriet als bestemming. Het CBS gebruikt een indeling van Nederland in zeventien toeristische gebieden. Als deze indeling wordt gehanteerd dan trekken de Noordzeepadplaatsten jaarlijks de meeste binnenlandse vakantiegangers (vijftien procent van de binnenlandse vakanties), gevolgd door de Veluwe en Veluwerand. Als de binnenlandse lange vakantiebestemming per provincie wordt bekeken dan is Gelderland al tijden koploper. Deze provincie is bij een op de vijf binnenlandse vakanties het doel. Gelderland wordt gevolgd door Limburg, met Zeeland en Friesland op een gedeelde derde plaats. Helemaal onderaan staat Groningen, afgelopen jaar voorbij gestreefd door Flevoland. De Groningers zelf

GELSKE VAN DAALEN*

Zomers lijkt het soms wel of half Nederland in het buitenland zit en dan ook nog allemaal op diezelfde Franse camping waar ik net mijn tent heb opgezet. Of wij Nederlanders inderdaad zomers en masse naar de Franse campings trekken wordt op de voet gevolgd in het Continu Vakantie Onderzoek. Hoe zit het precies met het vakantiegedrag van de Nederlanders?

gaan juist relatief vaak op vakantie in Nederland, net als de Friezen en de bewoners van Zuid-Holland. Deze laatste groep trekt massaal naar de Veluwe. De Noorzeepadplaatsen zijn relatief populair bij de Limburgers.

Ruim de helft van de huishoudens met kleine kinderen blijft in Nederland voor hun vakantie. Nederland is ook populair bij vakantiegangers van 65 jaar en ouder. Bij alleenstaanden ligt die verhouding juist heel anders. Van alle alleenstaanden die op vakantie gaan blijft maar 23 procent in Nederland. De hoogte van het gezinsinkomen beïnvloedt natuurlijk de vakantiebestemming, maar het is niet zo dat de hoogte van het inkomen bepalend is of men wel of niet naar het buitenland gaat. Zowel mensen uit de hoogste als uit de laagste inkomensgroep blijven relatief weinig in Nederland voor vakantie. De laagste inkomensgroep (gezinsinkomen tot 22.500 gulden) zal vermoedelijk deels worden ingevuld door studenten. Van de studenten die op vakantie gaan, vertrekt 71 procent naar het buitenland. Er is wel een duidelijk verband te zien tussen opleiding en de aantrekkingskracht van het buitenland. Van de personen die alleen basis of lagere onderwijs hebben gevolgd gaat maar 48 procent op vakantie in het buitenland. Dit percentage loopt gelijk op met het opleidingsniveau tot 74 procent buitenlandse vakanties bij de personen met hoger onderwijs. Vakantie in eigen land is vooral populair bij de bewoners van de drie noordelijke provincies. Bij onze meest zuidelijke provincie is men duidelijk meer op het buitenland gericht. Meer dan tweederde van de Limburgse vakantiegangers steekt de grens over. De nabijheid van het

buitenland in deze provincie speelt hierbij natuurlijk een belangrijke rol.

BUITENLAND

Ondanks mooie exotische plaatsjes van tropische stranden en mysterieuze tempels op dia-avondjes en de vele advertenties voor verre, avontuurlijke reizen in de zaterdagkrant, gaan de meeste Nederlanders op vakantie naar een Europese bestemming. Bijna 85 procent van alle buitenlandse vakantiebestemmingen voor lange vakanties ligt in Europa. Van deze vakantiegangers zoekt ook nog een derde het relatief dicht bij huis met een vakantie in Duitsland of Frankrijk. Van de landen buiten Europa trekt de Verenigde Staten de meeste Nederlanders op de voet gevolgd door Turkije met 190.000 Nederlandse vakantiegangers. Het aantal buitenlandse vakanties is in 1997 gestegen ten opzichte van 1996, maar was nog altijd iets lager dan in het topjaar 1994. De lengte van de buitenlandse vakanties nam toe tot 14,1 dagen. Naast de altijd populaire zomervakantie gaan ook steeds meer Nederlanders in de winter de grens over (3,4 miljoen). Deze stijging wordt juist niet veroorzaakt door een stijging van het aantal wintersportvakanties. Met 1,1 miljoen wintersportvakanties in het winterseizoen 1996/1997 boekten wintersporters vijftien procent minder dan vier jaar geleden. Ter illustratie, er gaan bijna evenveel mensen in de winter naar Spanje als naar Oostenrijk. Ondanks dat Oostenrijk toch nog steeds de belangrijkste wintersportbestemming is.

Het aantal lange vakanties naar Frankrijk is de laatste jaren iets afgenomen, maar dit land

we dit jaar naar toe

blijft vakantie-land nummer één voor de Nederlanders. Ruim twee miljoen Nederlanders brachten in 1997 hier hun vakantie door. Een op de vijf overnachtingen in het buitenland wordt in dit land doorgebracht. Op de tweede plaats, op ruime afstand, komt Spanje. Het aantal vakantievierende Nederlanders dat naar Spanje trekt is de afgelopen jaren snel toegenomen van 890.000 Nederlanders in 1993 tot 1,4 miljoen in 1997. Onze oosterburen hebben, ten koste van Oostenrijk, de derde plek veroverd in het rijtje populairste buitenlandse vakantiebestemmingen. Daarnaast fungeert Duitsland ook als doorreisland voor Nederlanders die elders in Europa op vakantie gaan. Het dalend aantal bezoekers van Oostenrijk zet zowel in de zomer als in de winterperiode door. Ook het andere Alpenland, Zwitserland, kampt met dalende bezoekersaantallen uit Nederland. Tsjechië viel voor het eerst sinds jaren buiten de toptien van de meest bezochte vakantie-landen. De overstromingen in het hoogseizoen zullen hierop van invloed zijn geweest. Hieronder kunt u nader kennismaken met de Nederlandse bezoekers van de top drie van populairste buitenlandse vakantiebestemmingen.

TOPLANDEN

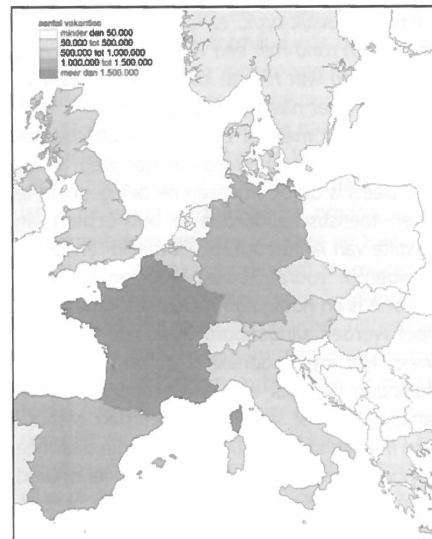
Frankrijk is een familieland bij uitstek. Frankrijk trek veel huishoudens met kinderen. Maar ook jongeren in de leeftijd van 19 tot 29 jaar zoeken dit land meer dan gemiddeld op. Ouderen daarentegen worden niet zo aangetrokken door Frankrijk. Nederlanders vanaf vijftig kiezen vaak andere bestemmingen. Frankrijk is naast familieland ook een echt kampeerland. Gaat normaal maar een kwart van de Nederlandse toeristen in het buitenland op een camping staan, in Frankrijk brengt meer dan de helft van de Nederlanders de nacht door in tent of caravan. De overige vakantie-gangers huren een huisje of appartement. Maar heel weinig Nederlanders houden een hotelvakantie in Frankrijk. Iets meer dan de helft van de mensen reserveert hun logies zelf of via een instantie. Op de bonnefooi, zonder reservering, gaat 42 procent. Dit is een stuk hoger dan gemiddeld (26 procent). Frankrijk is populair bij de hogere inkomens. Bijna een derde van de

Frankrijk-gangers heeft een gezinsinkomen van 65.000 gulden of meer. De Francofielen komen zowel absoluut als relatief gezien vaak uit Noord-Holland. Ook uit Flevoland koersen relatief veel mensen richting het zuiden. Voor het vervoer naar Frankrijk wordt in de meeste gevallen de auto gebruikt. Een klein aantal gaat met de trein of touringcar. Frankrijk is een bestemming die vooral in het hoogseizoen wordt opgezocht en dan vaak voor een periode langer dan twee weken.

Spanje is voor diverse groepen aantrekkelijk. Onder de Nederlandse bezoekers zijn alle leeftijdsgroepen en huishoudtypen vertegenwoordigd. Wel valt op, alhoewel het een kleine groep is in absolute omvang, dat er relatief veel Nederlanders ouder dan 75 jaar naar Spanje gaan. De inkomens van de Nederlandse toeristen komen ook redelijk overeen met de gemiddelde verdeling over de inkomensklassen. Alleen zijn er, in tegenstelling tot Frankrijk, relatief weinig Spanjegangers die tot de hoogste inkomensklasse behoren. Een ander groot verschil met Frankrijk is dat men in Spanje weinig kampeert. Bij driekwart van de vakanties wordt overnacht in een appartement, hotel of pension. De camping wordt maar door tien procent van de toeristen opgezocht. Gezien de soort logies is het niet verwonderlijk dat 75 procent vooraf via een instantie hun overnachtingen reserveert. De auto is niet de meest geëigende manier om in Spanje te komen, maar achttien procent maakt gebruik van dit vervoersmiddel. De meerderheid gaat met het vliegtuig (zestig procent) en ook de touringcar is populair (21 procent). Alhoewel de meerderheid van de vakanties in Spanje langer dan twee weken duren, valt maar één op de drie vakanties in het hoogseizoen. De herfst en de periode rond Pasen zijn relatief druk. Spanjebezoekers zijn over heel Nederland te vinden. In de provincie Utrecht nog wat meer dan elders en in Overijssel is Spanje juist wat minder in trek.

Duitsland wordt vooral bezocht door Nederlanders die ouder zijn dan vijftig jaar of gezinnen met kinderen jonger dan zes jaar. Alleenstaanden gaan bijna niet op vakantie bij onze oosterburen. Net als naar Spanje gaan ook naar Duits-

land weinig huishoudens die tot de hoogste inkomenscategorie behoren. Daarnaast zijn er weinig mensen afkomstig uit de grote steden. De afstand van de woonplaats is van invloed op het aantal bezoekers. Relatief weinig bezoekers zijn afkomstig uit de provincies in het westen

Overzicht van de Europese vakantiebestemmingen van Nederlanders.

van het land zoals Noord-Holland en Utrecht en juist relatief veel uit de provincies die grenzen aan Duitsland zoals Limburg en Overijssel. De nabijheid leent zich ook eerder voor een korte vakantie; tweederde gaat maar een week achtereelkaar weg en bijna niemand blijft langer dan twee weken. Ook voor Duitsland geldt, net als voor Frankrijk, dat de auto het belangrijkste vervoersmiddel is. Het vliegtuig wordt nauwelijks gebruikt om op de plek van bestemming te komen. De meeste mensen gaan naar een hotel of pension, maar relatief populair is een vakantie in een huisje of bungalow. Op de camping gaat maar een kleine groep staan, maar die hebben wel vaak een vaste standplaats.

Met de zomer voor de deur kan nu aan de hand van bovenstaande profielen worden bepaald welke vakantie het best past bij huishoudsamenstelling, inkomen en leeftijd.

* Redactie AGORA